

Kleine kwakkelaars

Eekhof JAH, Knuistingh Neven A, Verheij ThJM. *Kleine kwalen bij kinderen*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg, 2005. 492 pagina's, € 45. ISBN 90-352-2751-4.

Het angstzweet breekt me soms uit als ik een onschuldig ogende aandoening opzoek in een boek over kindergeneeskunde. Meer dan eens lijkt de aandoening een symptoom van een ernstig ziektebeeld. Gelukkig is er nu het boek *Kleine kwalen bij kinderen*, waarin kinderkwalen vooral klein blijven. Een eenvoudige behandeling of geruststelling is vaker mogelijk dan de leerboeken, of het internet, doen geloven.

In het boek, met dezelfde redactie als het populaire 'kleine kwalen'-boek¹, geven 88 huisartsen tekst en uitleg over 107 kwalen bij kinderen. Een inleidend hoofdstuk geeft inzicht in de meest gestelde diagnoses bij kinderen, een overzicht van de klassieke kinderziekten en een richtlijn welke zieke kinderen van school of crèche geweerd moeten worden (meestal niet). Die laatste richtlijn vind ik wat summier, aangezien het geen volledig advies geeft over de klassieke kinderziekten, maar de opzet is praktisch.

Hierna volgen de ziektebeelden. De hoofdstukindeling is volgens het bekende en overzichtelijke 'kleine kwalen'-stramien. Er zijn foto's achter in het boek toegevoegd ter illustratie van een aantal aandoeningen. Dit komt herkenning van het beschrevene zeker ten goede. Waar medicatie nodig kan zijn, staan in verschillende hoofdstukken (maar niet consequent) tabellen met doseringen van orale medicatie per leeftijd. Veel herhaling was voorkomen, als dit in één bijlage was samengevat. Daarbij miste ik een goede richtlijn voor pijnbestrijding bij kinderen. Zelfs in het hoofdstuk over (oppervlakkige) brandwonden, adviseren ze alleen paracetamol; een middel waar

ik regelmatig niet mee uitkom.

Het boek is een uitkomst in deze tijd, waarin het minste ongemak bij kinderen voor grote onrust bij de ouders zorgt. Het lijkt me weer een 'must' in elke huisartsenpraktijk. Tevens hoort het volgens mij op elke huisartsenpost, waar de kleine kwakkelaartjes de meeste aandacht vragen, zoals blijkt uit recente LINH-cijfers.²

In het voorwoord worden we allemaal aangespoord om aanvullingen te leveren, zowel in ziektebeelden als in fotomateriaal. Prima als we zo allemaal medeverantwoordelijk worden voor dit standaardwerk. Ik pleit er dan wel voor om het bij kleine kwalen te houden en de grotere kwalen in de standaarden te bespreken (koorts, urineweginfecties, otitis media). Dit ter behoud van de handzaamheid van het boek, omdat ik verwacht dat je het boek vaak ter hand neemt na aanschaf.

Margriet Folkeringa-de Wijs

1 Eekhof JAH, Knuistingh Neven A, Verheij ThJM. *Kleine kwalen in de huisartsenpraktijk*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg, 2001.

2 Verheij R, Van den Hoogen H. Vooral kinderen op de huisartsenpost. *Huisarts Wet* 2006;49:233.

De dynamiek van maag en darmen

Mathus-Vliegen EMH, Muris JWM, Numans ME, Starmans R, redactie. *Het gastro-enterologie formularium, een praktische leidraad*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2006. 208 pagina's, € 18,75. ISBN 90-313-4488-5.

De ontwikkelingen in de gastro-enterologie volgen elkaar snel op, vandaar dat er alweer een nieuwe editie van de formulariumreeks is verschenen. Er zijn per jaar circa een miljoen mensen die de huisarts consulteren met buikklachten. In de meeste gevallen kan de huisarts geen oorzaak voor de klachten aantonen.

Dit boekje geeft handvatten voor de diagnostiek en behandeling van patiënten met buikklachten.

Het eerste algemene deel over bovenbuik- en onderbuikklachten gaat uitvoerig in op de waarde van alarmsymptomen. Wat we hieruit leren is dat kwaadaardigheden niet door alarmsymptomen aan het licht komen, maar een leidraad zijn voor aanvullend onderzoek of verwijzing om maligniteit uit te sluiten. Ook hier blijkt maar weer eens dat de huisarts aandoeningen goed kan uitsluiten, maar er niet goed in is om ze aan te tonen. Het uitvragen van alarmsymptomen door huisartsen kan beter. In minder dan de helft van de gevallen vraagt de huisarts maar actief naar bijvoorbeeld gewichtsverlies of bloed bij de ontlasting.

Het tweede deel gaat in op de verschillende gastro-enterologische ziektebeelden en symptoomdiagnoses. Het laatste deel geeft volgens bekend stramien een overzicht van de toepasbare medicamenteuze behandeling.

Dit boekje brengt nog eens onder de aandacht dat de behandeling van buikklachten zich niet tot de spreekkamer beperkt. Slechts een kwart van de patiënten met buikklachten consulteert de huisarts en meer dan de helft van de patiënten die de huisarts consulteren, hebben al zelfzorgmiddelen gebruikt. Het is dan ook een waardevolle aanvulling dat in deze tweede druk een hoofdstuk is toegevoegd over de veelgebruikte vrijverkrijgbare antacida, mucosaprotectiva en prokinetica. Een groot deel van de patiënten kan hiermee zijn voordeel doen. Het herschreven hoofdstukje peptisch ulcuslijden sluit aan bij de nieuwe CBO/NHG Multidisciplinaire richtlijn Maagklachten. Het handzame boekje biedt zodoende een up-to-date overzicht van wat huisartsen en aios in het dynamische gebied van de gastro-enterologie zouden moeten weten.

René Bijkerk